

DIRVA

Nr. 82

Liepos-July 18, 1960

Cleveland, Ohio

REIKALAUJA NEUŽMIRŠTI PAVERGŲJŲ TAUTŲ

Mes reikalaujame laisvojo pasaulio vyriausybės pavergtųjų tautų problemą iškelti į visų būsimųjų derybų su Sovietija darbotvarkės ir įnešti ją į Jungtines Tautas, — sakoma Pavergtųjų Tautų Amerikinių Draugų, Vidurio ir Rytų Europos Kilmės Amerikie-

čių Konferencijos ir Pavergtųjų Tautų Seimo bendrame manifeste, kuris buvo išsiuntinėtas laikraščių redakcijoms ir kolumnistams drauge su kita informacine medžiaga, prašant ją panaudoti Pavergtųjų Tautų savaitės proga. Manifeste sakoma, kad

pavergtos Vidurio ir Rytų Europos tautos niekada nesiliovė siekusios laisvės — aktyviai, kai buvo proga, pasyviai, kai būtinumas tai diktavo. Net jų nusivylimas, Jungtinių Tautoms neatėjus į pagalbą Vengrijos revoliucijai, nepaskatino jų atsakyti tų vilčių. Bet vilčių išlaikymas ir pasipriešinimas priklauso nuo tvirtų sprendimų, kuriais laisvasis pasaulis atsako į karinius ar politinius sovietų grasinimus.

Tik vadovaudami pavergtųjų tautų laisvės kovai visuose frontuose, Vakarai gali atgauti diplomatinę ir idėjinę ofensyvą, — pabrėžiama manifeste. — Tik taip veiksmai, Vakarai gali atremti sovietinės ekspansijos strategiją politiškai-militariniais grasinimais ir spaudimais bei branduolinio karo pavojų.

Manifestas baigiamas reikalavimais likviduoti II Pasaulinio karo pasėkas tautų apsisprendimo pagrindu, įgyvendinti Atlanto Chartą ir Visuotinę žmogaus Teisių Deklaraciją bei kvietimu, kad amerikiečiai minėtų Pavergtųjų Tautų Savaitę, išpareigodami padėti pavergtiesiems jų kovoje dėl laisvės.

Rossini — Stabat Mater, St. Šimkaus, Sasnausko, J. Karnavičiaus kantatas ir kt.

Tremtyje Julius Štarka vadovavo Dillingeno vyrų chorui ir dvigubam moterų kvartetui. Tie du vienetai turėjo Vokietijoje didelį pasisekimą.

Amerikoje J. Štarka vargoninkavo. Kitu laiku komponavo ar taisė savuosius kūrinius, kurie yra likę rankraščiuose, sūnaus Danieliaus, neseniai baigusio Freiburgo konservatoriją, žinioje.

J. Štarkos kompozicijos, kaip "Tušti paliktieji namai", "Oi, Rambyne" ir kt. yra plačiai dainuojamos ne tik solistų, bet ir chorų. Dališ kompozicijų yra atspaus-ta.

Netekus Lietuvos Valstybinės Operos Chormeisterio ir vieno iš Operos kūrėjų Juliaus Štarkos liūdi ne tik žmona su sūnumi ir artimaisiais bei visi lietuviškos teatralų šeimos nariai, tiek esą čia, tiek Lietuvoje, bet ir visa lietuvių tauta.

Vitalis Žukauskas

NUSIGINKLAVIMO SPECIALISTAI TEBEPŪSĖDŽIAUJA

Nors dešimties valstybių nusiginklavimo konferencija iširo prieš tris savaites ir sovietinio bloko atstovai iš Ženevos jau seniai išvyko, bet vilose aplinkui Ženevos ežerą vis dar tebevyksta pasitarimai tarp Vakarų diplomatų ir nusiginklavimo specialistų.

Oficialiai Vakarų diplomatai tebebando išlaikyti diplomatinę fikciją, kad komunistų blokas grįš atgal. Bet faktiškai jie stengiasi suderinti svarbius ir gilius nuomonių skirtumus tarp Prancūzijos ir keturių kitų Vakarų sąjungininkių, siekiant surasti vieną nusiginklavimo politikos formulę.

Prancūzija vis dar tebereikalauja nusiginklavimo pasiūlymų, kuriuos Vakarai, ypač JAV laiko pavojingais Vakarų karinėms pozicijoms ir Jungtinių Valstybių "atgrasinančiais jėgais".

Prieš 16 metų Suvalkijos lygumose, Kybartų apylinkėje, dar nesimatė jokių artėjančios antros karo nelaimės ženklų. Nuotrauka daryta V. Blyno 1944 metais, prieš pasitraukiant į užsienį.

SOVIETAI GRASINA DĖL KONGO

Pirmieji JT kariniai daliniai jau nuvyko

Krizė Kongo Respublikoje padidėjo, belgų kariuomenei atsisakius paklusti premjero Lumumbos ultimatumo ir Sovietijai išpėjus Vakarais, kad ji svarstysianti "griežtesnes priemones agresijai sustabdyti".

Lumumba buvo reikalaujęs, kad belgų kariuomenės daliniai iš Kongo pasitrauktų per 12 valandų. Jis taip pat kaltino Jungtines Valstybes, kad jos remiančios belgų politiką.

Chruščiovas šaukė: "Sovietų Sąjungos reikalavimas paprastas — šalin rankas nuo Kongo!" Jis pabrėžė, kad Sovietijos vyriausybė teiksianti Kongui visokią pagalbą, kuri bus reikalinga pergalei. Jis aiškino, kad Kongas buvęs ne tik belgų kolonija: "durtuvas buvo Belgija, bet šeiminkai buvo JAV, Belgijos, Britanijos ir Vak. Vokietijos didieji monopoliai".

Pirmasis Jungtinių Tautų kariuomenės kontingentas buvo JAV karo aviacijos lėktuvu atgabentas iš Tuniso. Papildomi kontingentai iš kitų Afrikos valstybių — Ganos, Gvinėjos, Mali Federacijos ir Maroko — taip pat jau pakeliui. Didžiausias kontingentas būsiąs iš Ganos, kuris sieksiąs 1,500 vyrų.

Laikiniu Jungtinių Tautų karinio junginio viršininku paskirtas JT pasekr. Ralph J. Bunche, amerikietis ne-gras. Nuolatinio junginio vado, švedų gen. mjr. Carl C. von Horn atvykimo laukiama pirmadienį. Jis atvyks iš Jeruzalės, kur ligi šiol vadovavo JT Palestinos taikos priežiūros komisijai.

JT gen. sekr. Hammarskjöld kreipėsi į JAV ir Sovietiją, prašydamas padėti ap-rūpinti maistu ir transporto priemonėmis JT karinį junginį. Panašūs prašymai buvo pasiūti Britanijai, Itali-

jai ir Indijai. Atskilusios Katangos provincijos premjeras Moise Tshombe pareiškė, kad jis neįsileis JT karinio junginio į savo teritoriją. Apie tai jis painformavo JT gen. sekr. Hammarskjöldą, pridurdamas, kad belgų kariuomenės intervencija įvykusi jo prašymu. Provincijoje esą ramu ir vario kasyklose numatoma šią savaitę vėl pradėti darbą.

Belgijos vyriausybė paskelbė įtarimą, kad jaunosios Kongo Respublikos riaušių užkulisuose veikia komunistai.

Žinios iš viso pasaulio

• Sen. John F. Kennedy baigminėje demokratų konvencijos sesijoje apeliavo į amerikiečių savigarbą ir patriotizmą, ragindamas juos daugiau aukotis ir mažiau ieškoti patogumų, tapti "naujų sienų" pionieriais, siekiant atremti komunistinę grėsmę. Tuo šūkiu, kaip atrodo, bus vedama visa rinkiminė propaganda. Sen. L. B. Johnson pareiškė nuosirdų pritarimą partijos naujajai ultraliberalinei politikai, tuo siekdamas skeptikų negrų delegatų grupę įtikinti, kad Kennedy — Johnson administracija civilinių teisių plotmėje padarysianti daugiau, negu buvo pasiekta per paskutinį šimtmetį.

• Komunistinės Kinijos prekybos delegacija, susidedanti iš 14 asmenų ir vadovaujama užsienių prekybos ministerio Lu Hsu-čang, atvyko į Havaną tartis dėl cukraus užpirkimų, kurie sieksią 500,000 tonų.

• JAV atidėjo pasitarimus su Sovietija dėl naujos civilinio orinio susisiekimo sutarties "patogesiam laikui. Pasitarimai turėjo prasidėti liepos 18.

• JAV valstybės departamentas pasiuntė Maskvai griežtą protesto notą dėl Chruščiovo proklamacijos, kurioje jis teigė, kad Monroe doktrina esanti jau žuvusi ir grasino panaudoti raketą Kubai nuo amerikiečių "agresijos" ginti.

• Japonijos naujojo premjėru patvirtintas Hayato Ikeda, 60, provokarietiškai nusistatęs, buvęs prekybos ir pramonės ministeris ankstesniame Kishi kabinete.

Kennedy pasirinko Johnson

Demokratų partijos konvencija, siekdamą išgelbėti partiją nuo skilimo per ateinančius rinkimus, savo kandidatu į vice-prezidentus nominavo dieną anksčiau prezidentine nominaciją pralaimėjusį Teksaso senatorių Lyndon B. Johnson, 52 metų amžiaus.

Senato daugumos lyderio parinkimas viceprezidento postui buvo paskelbtas demokratų prezidentinio kandidato sen. John F. Kennedy ir smarkiai nuste-bino bei sukėlė nemažą nepasitenkinimo šiauriečių konvencijos delegatų tarpe. Bet tuo parinkimu partija siekė sudaryti tiltą su pietinėmis valstijomis, kurias suerzino konven-

cijoje paskelbtą griežtesnę civilinių teisių programą, galėjusį per rinkimus dalį pietinių valstijų balsuotojų paskatinti atiduoti balsus už republikonus. Dabar tikima, kad Kennedy-Johnson "tiketas" sustiprins demokratų partijos galimybes laimėti ateinančius rinkimus.

Sen. Lyndon Johnson

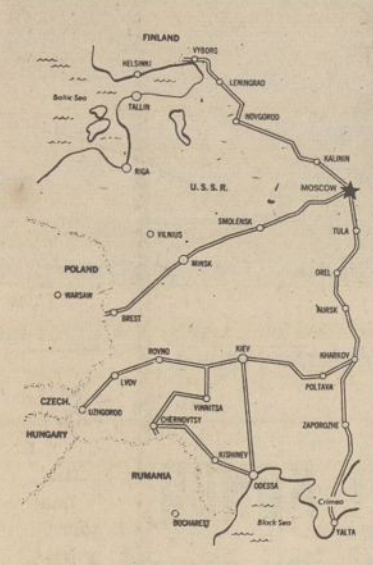
Sen. Johnson, po ilgų svarstymų sutikdamas kandiduoti į viceprezidento postą, nieko neprelaimės, nors prezidentu būtų išrinktas ir republikonų kandidatas: pagal Teksaso įstatymus jis gali tuo pačiu metu kandiduoti ir į senatą, dabar turimą postą, ką jis ir darys. Tuo būdu, bent vienas laimėjimas jam yra užtikrintas.

Konvencijoje plačiai sklido gandai, kad demokratams laimėjus rinkimus, Adlai Stevenson bus paskirtas JAV ambasadoriumi į Jungtines Tautas, vietoj Henry Cabot Lodge Jr.

Kompozitorius Julius Štarka

G. Peniko nuotrauka

Sovietai mėgsta didžiuotis pas save pasiekta technika... Štai pavyzdys jų autostrados, nutiestos iš Maskvos į Krymą, reiškia, vienos svarbiausių linijų, bet primenančios tik labai paprastą kelią JAV-bėse. Judėjimas toj sovietinėj autostradoj irgi nedidelis, fotografas turėjo ilgai palaukti, kol pasirodė automobilis. Iškaba skelbia, kad už 5 km, yra benzino pardavimo stotis, kurioj paprasto benzino galionas kaštuoja 58 centus. Užsienio turistams leidžiama naudotis tik (kairėje) žemėlapy nubrėžtais keliais, kurie turbūt yra geriausi iš geriausių ir pakankamai aprūpinti slaptąja policija, galinčia sekti svetimšalius. Į Rusiją įvažiuoti leidžiama tik 4 keliais: iš Suomijos, Lenkijos, Čekoslovakijos ir Rumunijos, griežtai draudžiant iškrypti nuo kelio...

Atominiai šnipai

VĒLYVI "MALDININKAI" BAŽNYČIOJE

Po bandomosios bombos išsprogdinimo Alamagordo dykumoje ir abiejų bombų numetimo į Hirošimą ir Nagasakį anglų mokslininkų darbas Los Alamos laboratorijose baigėsi. Amerikiečiai vieną dabar galėjo tęsti bandymus ir naujų atominių bombų vystymą.

Be to, Japonijai kapituliavus, naujoji Anglijos vyriausybė norėjo taupyti pinigų. Britų mokslininkai savo eksperimentus turėjo tęsti savame krašte.

Tačiau amerikiečių ir anglų mokslininkai buvo eilę metų išdirbę kartu, siekdami bendros pergalės. Todėl atsiveiklinimas turėjo būti iškilmingai atšveštas:

--Nuo apelsinų sunkos neatsiranda ūpo. Mums reikia šio to stipresnio.

--Los Alamos mieste alkoholis uždraustas!

--Uždraustas! Visą laiką girdime tik draudimus. Atominę bombą gaminant, tie draudimai buvo patelisinami, bet ką dabar begalima išduoti? Ne tik šioje apylinkėje žinoma, ką mes darėme, tai žino visa Amerika, ką aš kalbu, jau visas pasaulis sužinojo.

Klausas Fuchsas įsijungia į pokalbį. Jis pareiškia esąs pasirošęs važiuoti į Santa Fe ir ten nupirkti "visą degtinės ir džino bonkų bateriją".

Jo kolegos nenujaucia, kaip Klausui Fuchsui rūpi šią dieną nuvažiuoti į Santa Fe. Keistu sutapimu atsiveiklinimo šventė buvo sutarta rugsėjo 19--tą dieną, kurią jau prieš mėnesius Harry Gold buvo sutaręs susitikti su Fuchsu.

Šiam susitikimui ties bažnyčia, stovinčia prie išvažiavimo į Albuquerque, Klausas Fuchsas turi paruošęs visą pluoštą dokumentų. Jis yra aprašęs ne tik tikslus bombų dydžius, kurių rusai pakartotinai klausinėjo, bet ir sprogdinamojo mechanizmo konstrukciją.

Tačiau dėl nesuprantamų priežasčių saugumo priemonės pastarosiomis dienomis labai sustiprintos. Jei kareiviai kontroliniuose punktuose nebūtų jo atpažinę, galėjo būti patikrintas jo automobilis ir atrasti dokumentai.

Pirma Klausio Fuchso važiuojąs Buickas, pavyzdžiui buvo labai nuodugnai patikrintas. Jo šoferis turėjo išlipti, savo portfelį atidaryti ir net termosą dangtelį atsukti. Kontrolės valdininkai net iškilnojo iš vietų automobilio sėdynes.

Klausas Fuchsas nenujaucia, kad lygiai prieš dvi savaites Otawoje sovietinės pasiuntinybės šifro valdininkas Igor Guzenko, pabėgdamas iš pasiuntinybės, pasiėmė per šimtą dokumentų, kuriuos perdavė Kanados vyriausybei. Iš tų dokumentų paaiškėjo, kad Amerikoje dirbęs britų mokslininkas Allan Nunn

May šnipinėja sovietams. Amžinai nepasitikęs ir labai atsargus Los Alamos ir kitų atominių laboratorijų viršininkas, gen. mjr. Leslie Groves, kuris apie tai buvo painformuotas, tuoj pat įsakė sugriežtinti kontrolę.

Nepaprastu tempu važiuodamas, Fuchsas pasiekia Naujosios Meksikos sostinę Santa Fe. Pra-

važiuodamas pro bažnyčią, jis pamato, kad Harry Gold kaip tik tuo metu įeina į bažnyčios vidų. Už poros šimtų metrų jis sustabdo automobilį. Pasiklęs pažastėn dokumentus, jis nuskuba į bažnyčią.

Vienose šoninės navos klaupose klūpo Harry Gold, Fuchsas su pasitenkinimu konstatuoja,

kad jie yra vieninteliai "maldininkai" bažnyčioje. Jis atskleidžia šalia "Raymondo" ir giliai atsivėsta.

--Ar ką nors atgabenote?-- klausia Gold.

Klausas Fuchsas išima pluoštą dokumentų ir perduoda juos sovietiniam ryšininkui.

Viduriniąja bažnyčios nava tuo metu į zokristiją praeina kunigas. Jis nustebęs pasižiūri į abu vėlyvuosius "maldininkus", kurie klūpo, galvas parėmę ant maldai sudėtų rankų.

--Aš turiu išvykti į Angliją, --šnibžda Klausas Fuchsas, dingus dvasiškiui. --Eilė mano kolegų, kurie yra britų piliečiai, jau išvyko iš Los Alamos.

--Jūs turite grįžti į Angliją? Tai labai įdomu. Tad iš karto sutarsime sekančio susitikimo vietą. Sakykite, kiekvieno mėnesio pirmąją sekmadienį Londone. Kur ten būtų geriausia?

--Gal požeminio traukinio stoty Bond, išėjime į Davies gatvę. Apie 8 valandą vakaro man būtų patogiau.

--Gerai, kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį, 8 valandą vakaro, o atpažinimo ženklas...

Harry Gold nutyla. Staiga jis prisimena, kad ir vicekonsulas Jakovlevas pastarosiomis dienomis pasidaręs keistai nervingas.

--Ši kartą turėsime daryti komplikuočiau, -- pagaliau sako Gold. -- Išidėmėkite, drauge Fuchasai: tamsta neši penkias knygas, virvute perrištas, o kairiojoje rankoje turėsi dar dvi knygas. Ryšininkas taip pat rankoje turės knygą ir būtent, iš anksto sutartą...

"Raymondas" pakelia nuo pulsto rankas ir skaito ten gulinčios knygos vardą: Bennet Cerf, Stop me, if you have heard this"

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

antraštės prasmė: Sulaukykite mane, jei girdėjote apie vagį).

--Šią knygą jis turi laikyti rankoje, --sako Gold. --Ar išidėmėjote?

Klausas Fuchsas perskaito antraštę. Situacijos komiškusmas priverčia jį šypelti.

--Gerai, aš būsiu ten, O kny-

gos vardą tikrai išidėmėjau. --Aš manau, kad būtų geriau, jei tamsta šį kartą Londone laiku pasirodytum. Aš jau kartą esu sakęs, kad policija gali susidomėti kiekvienu metu, ir mums būtų naudingiau nesukelti jokio įtarimo...

(Bus daugiau)

BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
CONCRETE PIPE CO., OF OHIO
MO 3-8733
21200 MILES AVE

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams
Harvey M. Young Insurance
17522 Harvard Ave. WA 1-5577
REPRESENTING **NATIONWIDE** MUTUAL INSURANCE COMPANY HOME OFFICE - COLUMBUS OHIO

GREETINGS and BEST WISHES
Commercial Industrial
C. SAM DREYER-PAINTERS
Cleveland's Better Painter HE. 1-3750
Brush Spray

Corlett's PRAPLĒTIMO DIDŽIOJO ATIDARYMO PROGA

Griežtai suasmenintas dėmesys kreipiamas į jūsų puikius išieginus drabužius.	Mes specializuojamės saugiai jūsų užuolaidų - užtiesalų ir t.t. valyme.	Mes nuoširdžiai kviečiame jus dalyvauti atidaryme mūsų namo su didžiausiu ir moderniausiu sausojo valymo centru vienoje vietoje visiems jūsų aprangos ir namų reikmenų reikalingams.	Mūsų specialistai siuvėjai ir kabininkai patarsys, persiūs arba prietaikys kiekvieną drabužį.	Specialistų batisiuvių ir skrybėlių valytojų darbai atliekami pagal susitarimą.
Marškiniai skalbiami pagal jūsų nurodymus, sagos įsiuvinamos.	60 minučių sauso valymo patarnavimas tarp 10 ir 4 val. Taip, mes sakėme 60 minučių.	Mes pažadame jums teikti geriausią sausojo valymo ir pataisymų patarnavimą — greičiausiai ir prieinamiausiomis kainomis.	\$\$ TAUPYK \$\$ Žemiau spausdinami vertingi kuponai duodami už visus darbus per visą šį išpardavimą.	Priedo daug premijų kas savaitę — nešiojamas TV — garinis lygintuvas — virduklis ir sauso valymo už \$50.

SIS KUPONAS VERTAS 25% NUOLAIDOS
Ir teisę dalyvauti premijų paskirstyme už kiekvieną darbą atneštą ar atsiimtą iki liepos 23, 1960.
NAME
ADDRESS
TELEPHONE

SIS KUPONAS VERTAS 25% NUOLAIDOS
Ir teisę dalyvauti premijų paskirstyme už kiekvieną darbą atneštą ar atsiimtą iki liepos 30, 1960.
NAME
ADDRESS
TELEPHONE

SIS KUPONAS VERTAS 25% NUOLAIDOS
Ir teisę dalyvauti premijų paskirstyme už kiekvieną darbą atneštą ar atsiimtą iki rugpjūčio 6, 1960.
NAME
ADDRESS
TELEPHONE

Corlett CLEANERS

13524-26 MILES AVE. WA 1-5882

Sibiro tremtinio atsiminimai (28)

A. Valasevičius

MŪSŲ BRIGADIERIUM PASKIRTAS VAGIS

Prie plukdymo dirba dar vienas lietuvis, atsiųstas kolchozo, tai Antanas Papielis. Mes dirbam vienoj brigadoj. Upės pakraščiai gražūs. Prie upės kranto daug miško paruošimo punktų. Susitinkam daug lietuvių, įvairių metų tremtinių.

Mes barakuose tik nakvojame, o visas mūsų gyvenimas prie upės. Maudymosi tai užtenka, mes mažai kada sausi būnam.

Pasibaigė kaimai ir dabar einam dirbdami šimtą kilometrų, kur negyvena joks gyventojas. Aukšti uoliniai upės krantai apaugę krūmokšniais. Kai kur tos uolos panašios į pilis. Upė šnioksdama ir pūtodama skverbiasi pro suvirtusius akmenis. Už tų akmenų būna įvairiai sukryžuoti rasta, kuriuos mes turim išardyti, kad plauktų. Kiekvienas darbininkas turi nedidelį bagrą. Tai iš geležies padirbtas smeigtas ir kablys, kuris pritvirtintas ant medinio koto.

Mūsų brigadoj pakeičia nemokančius plaukti į mokančius. Mūsų uždavinys apvalyti pavojingą ušias vietas. Jeigu atstojai vandenyje ant esančio akmens ir vanduo siekia aukščiau kelių, tai tave nuplauja kaip skiedrą ir vanduo nusėša.

Medžių volui sujūdėjus niekur neišbėgsi, tat turi pirma jų šokti į vandenį ir tada plaukti į krantą. Vyrų yra jaunų ir drąsių. Mūsų brigadierium paskirtas vienas iš vagių. Jis pats neina į pavojingiausias vietas, tik ragina mus, kad dirbtume. Brigadoj jis turi sau patikimų žmonių tvarkai palai-kyti.

Rugpiūčio mėnesį vanduo jau šaltas, o rugsėjį prasideda šalnos. Nuo kasdienio būvimo vandenyje darbininkus užpuola votys, o kai kuriems tinsta ir kojos. Tat niekas nenori mirkytis tokiam vandenyje.

Per brigadierius išdalina medžio spirita nemokamai. Juo masina, kad vandens nebijotume. Rusų spiritas gali ir į kartuves lengvai nuvesti. Pirmiesiems lendantams duoda jo daugiau, bet neaplenkia nė vieno. Žinoma, brigadierium ir jo sėbrams tenka daugiausia.

Jis pats dažnai pagiriomis guli krūmuose ir tada mes susikūrė laužą šildom kojas. Svarbiausia, kad nesusirgtume. Negalinti e m s dirbti nieko neužrašo, o kurie neuždirbė ar uždarbį pragėrė, tų nemaitina.

Nėra jokios sanitarinės priežiūros.

Mus ragina ir ragina, kad dirbtume. Mes ir patys stengiamės norėdami greičiau pabaigti, nes matom, kad ilgai tęsti negalėsime.

Vieną pavakarę, mums šildantis prie laužo, atėjęs brigadierius mus iškoliojo.

— Kol nedaesit dirbdami iki stovinčių barakų, anks-

čiau į namus neisit, — sako jis, rodydamas už kilometro stovinčius barakus. Mat, juos tyčia nuplukdo toliau, kad darbininkai nemesdami darbo iki jų daeity.

— Tu, kaip brigadierius, pirmas lisk į vandenį ir mes eisim paskui tave. Užtenka tau mūsų spirita lakti ir už krūmų sausoms kojoms gulėti, — jam sakau.

— Tai ką, prieš mane maištauji?

— Jokio čia maišto nėra, bet kada su mumis kartu dirbsi, matysi ar mes dirbam ar ne.

mintis, ir dešiniu kumščiu trenkiu į pakaklę. Jis tik krisdamas ištraukė peilį. Kaire koja priminu peilį laikančią ranką, dešinio bato kulnim išspiriu peilį iš rankos.

Paėmęs peilį jį toli nusviedžiu į upę. Perbėgu akims stovinčius. Nepanašu, kad kas tarp mudviejų kištųsi. Jis atsistodė. Aš žinau, jeigu aš būčiau jo vietoj, jis mane būtų suspardeš kaip paskutinį šunį, versdamas atsiprašyti arba jų papročiu — bučiuoti batus.

... Kaire koja priminu peilį laikančią ranką, dešinio bato kulnim išspiriu jį iš rankos...

Vyt. Raulinaičio iliustracijos

— Tu dar mane nepažįsti, aš su tavim pasikalbėsiu.

— Neatsakysiu nė vienam, kada esu kviečiamas.

Ir tai reiškia, kad turėsim muštis.

Mes einam paupiu už krūmokšnių. Visi seka paskui.

— Aš kumščiu pramušiu tavo krūtinę ir širdį ištrauksiu, — baugima mane norėdamas moraliai paveikti.

Žinau, kad jie nėra riteriški ir spėlioju, kokias gali pinkles paruošti. Bet aš jo nebijau. Nejaugi tas prasi-gėręs vaikata turės daugiau už mane jėgos.

Mes niekur toli nenueinam ir vistiek liekam prie upės pakraščio. Brigada mus apstoja ratu. Pastebiu, kad vagys sustoja vienoj pusėj, o kurie mane gali palaikyti, kitoj. Geriau būtų, kad niekas tarp mudviejų nesikištų.

Moskitai kanda, bet mes nusimė sietus.

— Na, liežuviu tai malei, o dabar stovi, — pradėk!

Stovim viens nuo kito tik per žingsnį. Jis dešinę ranką kiša į dešinę kelnų kišenę. Peilis, dingtelėjo man

1944 metų vasarą Kybartų apylinkėje.

V. Blyno nuotrauka

NAUJŲJŲ METŲ PASAKA

Vladimir Dudincev

(10)

Mano gydytojas buvo teisus. Praėjus penkiems ar šešioms mėnesiams po apsilankymo pas jį, aš susirgau ir turėjau gulti lovon, visą savo darbą pavesdamas mylimajai draugei.

Visa, kai tik per radiją išgirdavau sunkių trukdymų pertraukiamas transliacijos iš kito kontinento, iš naujo pajusdavau mūsų uždavinio didumą.

—Mes turime dar intensyviau dirbti, — sakydavau tada, — Reikia skubėti.

Ir mūsų aparatų stiklinuose vamzdeliuose stipriau sužėrėdavo šviesos spinduliai.

Vieną lietėną rugsėjo dieną galėjome baigti darbą mūsų bandymų aparatuose. Aš jau nuolat gulėjau lovoje ir jaučiausi toks silpnas, kad vos galėjau pakelti galvą.

—Atidaryk pirmąją švino tūtelę, — pasakiau jai.

—Vėl klaida, — išgirdau tylų jos balsą, — Pirmasis mūsų anglies gabalas yra permažas ir tik ruožavai nusidažes.

—Ne, tai jokia klaida, — nutraukiau ją, — tik vienas variantas. Šios eilės bandymams esu išskaičiavęs naujas galimybes. Ir anglies gabalą jau galima rodyti — pašauk mūsų draugus ir šefą.

Lyg liginio lankyti, jie pirštų galais išlino vidun. Anksčiau niekada nebuvau jų kvietęs. Dabar jie stebėdamiesi dairėsi mano kambaryje, mano laboratorijoje. Jie nebežinojo, ką apie mane galvoti, tik nustebę žvalgėsi į sienose skaičius, į odinius baldus, kurių apmušimai buvo taip pat išsmarginti formulėmis, ir į blizgančius aparatus, iš kurių spinduliavo maloni šiluma.

Paskui jie pasižiūrėjo į mane ir tapo dar tylesni. Tik vienas jų, mūsų juokdarys, kažką sušnibždėjo šefui. Aktyvuleisdamas, jis spoksojo į mano draugę.

—Paaiškink jiems, — pasakiau jai. Kaip patyręs mokslininkas, ji referavo apie mūsų darbą ir rodė jiems mūsų anglies gabaliuką, kuris nesikeičiamas žėravo.

Tas fenomenas nustėbino mano draugus. Šefas pirmasis priėjo prie lovos ir dėkingai paspaudė man ranką. Tada jie visi puolė prie manęs, griebdami mano nusilpusias rankas. Aš pajutau, kaip

smarkiau suplakė.

—Visas institutas nuo šiandien dirbs prie to projekto, — pasakė šefas. — Mes perimsime jo tęsimą.

Du mano kolegos pasikeisdami budėjo mano kambaryje, ir mes kasdieną girdėjome telefoninius pranešimus iš instituto apie darbo pažangą.

Vieną šaltą gruodžio dieną mano draugė šefo akivaizdoje atidarė antrąją tūtelę.

—Vėl nepasisekimas, — pasakė ji šefui. — Rezultatai dar blogesni, nes anglis visai tamsi. Aš išgirdau tai, nors ji ir labai tyliai kalbėjo.

—Ir šiuos duomenis aš esu įkalkulavęs, — mano lūpos vos bejudėjo, — Jūs turite tęsti, dar greičiau dirbti.

Aš nugirdau, kad šefas, pirštą prie lūpų pridėjęs, sušnibždėjo: —Trečio nepasisekimo jis nepergyvėns. —Ir tada garšiai: —Aš tikiu, kad trečiąjį bandymą mes darysime laboratorijoje. Ten eksperimentai galės būti greičiau ir tiksliau atliekami.

—Jumis visiškai pasitiku, — pasakiau.

Tylu ir tuščia dabar buvo mano kambaryje, ir mudu su žmona buvome vieni. Tai yra, mudu ir pelėda, kuri pro atvertą langą buvo įsiveržusi į kambarį. Ji tupėjo ant palangės arba vaikštinėjo aplinkui stalą, kartais pasivalydamą į grindis savo snapą. Mano žmona — taip galiau dabar aš ją vadinti — dažniausiai sėdėjo prie manęs. Kai aš pasijutau labai silpnas ir paprašiau atidaryti langą, ji pastebėjo:

—Lauke stiprus šaltis.

—Prašau atidaryti langą.

Mano žmona pasižiūrėjo laukan:

—Kas gi dedasi? Dabar gruodis, o gatvėje atrodo, kaip pavasarį. Ar jauti? Sniegas tripvasta. Žitėrek, pirmoji musė.

—Prašau atidaryti langą.

Ji plačiai atvėrė langą, ir su žilta pavasario oru kambarin įsiveržė melodija. Ji skambėjo virš viso miesto. Aš klausiausiai jos ir nepastebėjau, kad dainavo telefono vielos, kurios į visas puses nešiojo naujieną apie mūsų pergalę prieš tamsą.

Kartais tą melodiją pertraukdavo iškilmingas akordas, lėtai suskambąs iš tolių. Tai buvo lėk-

tuvai, kurie nešė pavasarį ir šviesą į tamsųjį kontinentą.

Aš gulėjau ten bejėgis ir negalėjau suvokti, kas atsitiko. Įtemptai klausiausi, ar neatėis pas mane draugas su gera naujiena. Mane neramino ir pelėda, kuri keistai pagyvėjusi vaikščiojo aplink mano lovą, purtydamosi ir plasnodama sparnais.

Man buvo sunku mirti žinant, kad tikslu nesu pasiekęs. Aš buvau labai pavargęs. Nuo laiptų vidun veržėsi triukšmas: trinkės durys, artėjo skubūs žingsniai. Tačiau aš jau nebegalėjau išsiaiškinti.

Staiga lyg iš labai toli suvokiau savo mokyklos draugo gydytojo balsą:

—Jis gyvas!

Jis atsistodė mano lovos galvūgalyje ir stengėsi drebančiomis rankomis atsukti švininę tūtelę.

—Paskubėk! — norėjau pasakyti, bet garšiai sušukau. Nes mano liga buvo dingusi.

Spinduoliuojas akmuo žėrėjo gydytojo rankose. Visas kambarys nušvito, lyg nuo saulės. Aple tą akmenį aš dažnai svajojau. Savo fantazijoje aš jį matydavau kiekvieną kartą, kai tik įjungdavau aparatus. Aš atsisotau ir ėjau, nusilpęs nuo ilgos ligos, per kambarį. Mano žmona priėjo ir norėjo mane prilaukiyti. Aš atmečiau jos pagalbą.

—Nuoširdžiausias ačiū, daktare, — kalbėjo žmona spindinčiu veidu.

—Už ką? Jis pats nugulėjo mirčių, išrasdamas priemonę. Tai jo šviesa.

Kambarin veržėsi žmonės. Visi mano draugai buvo atėję ir daug nepažįstamų. Jie visi norėjo paspausti mano ranką.

Mano šefas prasiveržė priekin:

—Jūs užpildėte savo laiką. — Jis pasveikino mane. — Senovėje pelėdos paveikslą būtų iškalę šalia tamtos vardo. Atsimenate, kaip savo laiką pareiškėte spėliojimą, kad tie hieroglifai... Ar atsimenate?

—Mano teigimas pasitvirtino, — pasakiau ir pagalvojau: tikrai užpildžiau savo laiką. Per metus išgyvenau visą gyvenimą. Kiek dar metų prieš mane? Visas laiko okeanas.

Kam už tai turi dėkoti? Aš pasižiūrėjau į palangę, kur visada tupėjo mano pelėda. Ten stovėjo tik akvariumas, ir jame žydėjo lotosas. Toli, mėlyname pavasario dangulyje, sunkiai sparnais plasnodamas, skrido kažkos didelis paukštis.

Prieš mane buvo laiko jūra. Aš stovėjau ant kranto, pasiruošęs gyventi. Laiko jūra, sujudinta paslaptinių ateities bangų — ji mane viliojo. Jau rytoj būsiu toli už tų horizontų. Tačiau mannyje buvo lyg baimė: pastaraisiais metais pelėdos kaimynystė man buvo pasidarusi įpročiu. Ar aš galėsiu gyventi be nuolatino perspėjimo? Ar šis didžiulis okeanas, gulįs prieš mane, nevirš į mažą upelį, kurį peržengsiu nepastebėdamas?

Aš atsiminiau plėšiko dovaną — laikrodį. Jo tikėjimo nebegirdėjau. Aš išsitraukiau jį iš kišenės. Jis buvo sustojęs. Metai buvo praėję, ir laikrodį reikėjo vėl užtraukti. Įdėjau raktą ir pasukau dvidešimtį kartų. Buvo pasireiktas pasipriešinimas — laikrodis vėl ėjo.

Jūs pradėdate naujus metus.

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVISKA KELIONIŲ AGENTŪRA
Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruoštumėte, koliatu, tuoj susirikiat su mūsų jetaiga

ALBINAS IR KAZYS TRECIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

KERELIS BROS.

CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŪSŲ PAGEIDAVIMĄ.

REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų taisyimas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Balyš
Gaidžiūnas • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Papienas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Vieni greit išėina, o kiti tik palengva ateina

Vyresnioji mūsų karta, kuri atvykusi į šį kraštą steigė lietuviškas organizacijas, klubus, statė bažnyčias ir kūrė parapijas, leido laikraščius, kurie pagal savo išimokslinimą tikrai darė stebuklus, dabar, laikui vejant, labai greit iš mūsų tarpo išėina. Vieni, senatvės palenkė, dairosi ramesnės pensininko vietos, o kiti, nebesukubę patys atsiveikinti, savo paskutinės kelionės pranešimą palieka vaikams ar giminėms parašyti.

Tokių, paskutinės kelionės pranešimų angliškai rašyti, neabejotina, gauna visi lietuviški laikraščiai. Ir labai gaila, kad jie tragiškai graudūs. Dažniausia sakoma, kad buvusio jūsų ilgamečio skaitytojo jau nebėra gyvųjų tarpe. Ir, kaip beveik visada, priduriama: šeimoje nebeliko nė vieno, kuris mokėtų lietuviškai skaityti, tat laikraštį prašome nebesiūsti.

Kiekvieną tokį laišką skaitydamas susimąstai: tai kelias, kuriuo išėina visų tautų vyresni ir jaunesni emigrantai. Išėina daug dirbę ir daug sielojęsi, bet savo vietoj beveik nepalikę pavaduotojų. Taip išėina jie, taip, norėsim ar nenorėsim, išėis ir po mūsų atvykusieji. Tokia jau emigracijos dalia. Ypač šiame krašte, kuris įvairiausių laisvių globoje, lengvai leidžia patiems susimalti. Be prievartavimų, be priekaištų, tik savo gyvenimo būdą ir patogumus pirsę.

Mūsų didžioji pareiga žiūrėti, kad toji malimo mašina lėčiausiai veiktų. Mūsų pareiga žiūrėti, kad mūsų vaikai savo tėvynei liktų ne kažkur nuklydusiais vaikais, bet jos rūpesčius suprantančiais ir į namus mielomis akimis žiūrinčiais. Mūsų pareiga žiūrėti, kad ir trečios ar ketvirtos kartos vaikai dar būtų jautrūs iš tėvų namų ateinančiam aidui atsiliepti. Atsilipti ir padėti. O kai tėvynė laisva, ten grįžti, jei jau ir ne nuolatiniam gyvenimui, tai atsinaujinimui ir stiprybės pasisėmimui.

Ir pildydami tuos didžiuosius uždavinius, jų kitaip neįvykdysim, jei mūsų vaikai nemokės lietuviškai, jei jie neįsijungs į lietuviškas organizacijas, jei jie neįpras skaityti lietuviškų laikraščių. Gerai numanau, kad dažnas pasakys, kad tai jau šimtus kartų girdėti pamokslai. Atsibodę ir pro daugelio ausis negirdomis praėina. Bet ką padarysi, kad dar niekas nesurado naujesnių metodų, kurie emigracijon išklydusius padėtų nuo ištautėjimo suilaikyti. Tik gal toks skirtumas, kad tie sulaikymo židiniai: savos kalbos išmokymas, organizacijos ir savo spauda, turi eiti tokiu keliu, kuris nebūtų atsilikęs nuo vėliausios pažangos. Jie neis į organizacijas, jei jų naujais sumanymais netrauks. Jie neims savo laikraščio ir rankas, jei jis bus daug blogesnis už kitakalbius. Atseit, neužtenka organizacijos ir laikraščius turėti, bet reikia ir jų lygį aukščiau ir patraukliau kelti.

Dabartinis mūsų jaunimas, kuriuo didžiuojamės, kad mokslus eina ir į pirmąsias vietas prasimuša, dar yra labai dėkinga medžiaga geriems lietuviams išaugti. Ir tokių nemažai yra. O mūsų pareiga, kad visi tokiais būtų. Juk į tų, greit išėinančių vietos, reikia ir greit ateinančių. Bet taip nėra. Tokie pavyzdžiai, kaip jaunasis Romas Bričkus iš Bostono, kuris Dirva rūpinasi nemažiau, kaip ir redakcijos nariai, kaip Jūratė Šeputaitė iš Detroito, kuri, vykdamas vasaros darbu į Tabor Farm, skubiai užsisako, kad ir ten gautų Dirvą, arba Vyt. Kasniūnas iš Chicago, kuris pasirūpina, kad jo sūnus, stovyklaudamas skautų stovykloje, taip pat Dirvą gautų.

Yra ir daugiau tokių patrauklių pavyzdžių. Bet jų reikia nepalyginamai daugiau. Daugiau, kad į išėinančių vietos būtų ir daug greit ateinančių.

B. G.

DEŠIMTIS KLAUSTUKŲ PRIE VIENO FONDO

1. Ar tiesa, kad kelios rinkliavos net ir tam pačiam reikalui ir toje pačioje visuomenėje dūda daugiau, negu viena?
2. Ar tiesa, kad, keliems

- reikalams renkant lėšas atskirai, kiekvienam reikalui surenkama maždaug po tiek pat, kaip vienoje rinkliavoje tegalima surinkti visiems tiems reikalams iš viso?
3. Ar lėšų davėjai, kuriems įkyru duoti penkis kartus popenkės dolerius, yra pasiryžę vieną kartą duoti mažiausia dvidešimt penkis (ar gal jie bevelių išsisukti su dešimčia)?
4. Kokioje vietoje svarbuno požūriū yra statytini lietuviški visuomeniniai reikalai, palyginus juos su įvairiais asmeninio ar šeimyninio pobūdžio reikalais? (Tai yra: jeigu, pavyzdžiui, kas savaitę "aukoju" po apie \$2,50 už cigarečių kartoną--per metus apie \$130, tai kiek kartų už rūkymą mažiau man verti lietuviški visuomeniniai reikalai, jeigu jiems per metus skirčiau tik \$10)?
5. Ar lėšų davimas lietuviškiems visuomeniniams reikalams negalėtų būti apskaičiuojamas kaip mokeskis savies tautiniams reikalams, šalia mokesčio tam kraštui, kuriame

- gyvename ir kuriame uždirdame? (Pavyzdžiui, iš savaitinės algos atskaičius, sakysim, apie 20-25% vietos valstybiniam mokesčiams ir apdraudoms,--koks nuošimtis nuo likusios sumos atskaitytinas lietuviškiems visuomeniniams reikalams? Kiek dar liko mummyse lietuviškojo išpareigojimo?)
6. Ar lėšų telkime lietuviškiems reikalams nėra vietos principui "no taxation without representation"? Tai yra, ar lietuvių visuomeninio biudžeto planuotojai ir lėšų kiekio paskiriems reikalams skirstytojai neprivalėtų būti reprezentantai, kurie lėšas sudės, vietoj būvę tik politinių grupių vadovybių reprezentantai?
7. Ar vieno fondo idėja neveda automatiškai prie idėjos, kad visų lietuviškų reikalų už Lietuvos ribų ne tik finansavimas, bet ir tvarkymas turėtų vykti iš vieno centro, atsiremiančio į visą išėivijoje esančią lietuvių visuomenę?
8. Ar toks natūralus centras, besiremiantis ar bent besistengiantis remtis visa tautiškai gyva lietuvių išėivijos visuomenė, neturėtų būti Lietuvių Bendruomenės organizacija?
9. Ar vadinamoje grynijoje politinė, o taip pat ir šalpos veikloje besispecializuojantieji organai yra priėję prie palinkimo integruotis į vieną (pav.) Lietuvių Bendruomenės organizaciją ir nekludyti kurtis vieningam lietuvių visuomeninės veiklos vadovavimo centrui, atsiremiamam į vietą ir visą tautiškai gyvą lietuvių visuomenę užėiviuose?
10. Ar Lietuvių Bendruomenės organizacija yra linkusi rengtis tokiame uždaviniumi--tapti visos lietuvių visuomeninės veiklos užėiviuose tvarkymo ir finansavimo centru?

V. Rastenis, N.Y.

DISKUSIJOS DĖL ELEKTRINĖS LIETUVOJE, arba Raudonkepuraite's pasaka su Mizara vietoj vilko (4)

V. Rastenis

mes galime pastatyti, kokią norime... Ot, dėl to ir vyksta tarp mūsų ir draugų Maskvoje diskusijos".

Ir štai, jau grįžęs Amerikon, Mizara sužinijo, kad pradėdama statyti šiluminę jėgainę, Vadinasi, lietuviui "paėmė viršų", ką čia ta Dirva meluoja, kad statoma taip, kaip rusai įsakė!

Tai štai, ką padarė ta vakarieniė po ceremonijū! Diskusijos, anot Mizaros, tenai prasidėjo "po užkandžių", bet tikriausiai tie užkandžiai nebuvo kamami sausai... Ir Mizara, matyt, bus pavilgęs užkandžius atsakančiai, kadangi iš jo girdėtų diskusijų išėjo visiška painiava.

Mizara sakosi tose diskusijose matęs dvi šalis: vietinius lietuvius ir rusus iš Maskvos, kurių tarpe bene buvęs net sąjunginis ministris!

Būtų tikrai negražu iš draugų pusės, jeigu jie nebūtų Mizaros su ministriu iš Maskvos supažindinę. Gaila tik, kad tas ministris Mizarai tebus pasivaidenęs. Tose iškilimėse, tribūnoj, nebuvo iš Maskvos nei ministro, nei mažesnių oficialių atstovų iš ministerijos. Tai ir įvykio aplaistyme vargu ar beatsirado maskviniis ministris. Jei būtų buvęs, tai toks įvykis būtų atžymėtas iškilniū aprašymuose. Ar nebus tik Luchniovas, stabybos viršininkas, prie gerų užkandžių, Mizaros akysemintieriu pavirtęs? Tas kaip tik buvo Jurbarko jėgainės šalininkas!

Bet kas svarbiausia Mizarai susimaišė, tai kalendorius. Anot jo, 1959 metų lapkričio 5 dieną jis Petrašiūnuose girdėjo svarstymą, kokią jėgainę Lietuvoje dabar statyti. Tas klausimas buvęs išspręstas tiktai dabar neseniai (gegužės mėnesi, 1960 metais), Mizarai jau Brooklyne viešnagės atsiminimus begromuliojant...

O iš tikrųjų buvo štai kaip. Dar 1956-57 metais pradėta kalbėti, kad prie Nemuno reikia statyti visą grandinę vandeninių jėgainių. 1958 metų pavasarį, ir maskvinių ir vilniškių įstaigų žmonėms pritariant, pradėjo dirbti tyrinėtojų ekspedicija, tiksli nustatyti vietą antrajai jėgainėi prie Nemuno: ties Smalininkais, ar ties Jurbarku? Ekspedicija skubėjo dirbti, nes jau buvo numatyta, kad 1959 metų rudenį dalis statybininkų nuo kauniškės jėgainės pradės keltis dirbti prie antrosios Nemuno hidroelektrinės, ties Jurbarku (ar Smalininkais). Dar rugpičio 5 dieną, 1958 metais, Tiesa su pasigardžiu aprašinėjo, kiek naudos bus iš tos antrosios jėgainės ir kaip ji bus daug galingesnė už tada jau įpusėtą statyti kauniškę jėgainę.

Bet štai, lapkričio 14, 1958 metais, pasirodė Chruščiovo "kontroliniai skaičiai" naujam septynmečiui (kuriuo buvo planuotas nenusisėkęs penktasis penkmetis). Tuose kontroliniuose skaičiuose Chruščiovas paskelbė, naują valią--statyti šiluminę, o ne vandeninę jėgainę! Štai tada, 1958 metų rudenį (o ne Mizaros užkandžiavimo metu 1959 metais!) ir buvo nuspręstas elektrinių stabybos klausimas. Nuspręstas ne Kaune, ne Vilniuj, o Maskvoj. Tas sprendimas Lietuvoje dirbantiems energetikams, lygiai lietuviams, lygiai rusams, buvo visiškai netikėtas, bet... kas gi jų nuomonės klausė!

Kauno Politechnikos Institute atsirado toks A. Augustaitis, Energetinės Pramonės mokslinės-techninės draugijos tarybos pirminkas, kurs išdrįso pareikšti kitokią nuomonę, negu Chruščiovo teze apie kontrolinius skaičius. Jis priminė, kad nors šiluminės stotys ir pigiau bei greičiau galima pastatyti, bet jų naudojimas brangesnis, nes joms reikia brangaus kuro, kurio, be to, Lietuvoje nėra, jį reikia iš kitur atsivežti. Tą dar anksčiau ir pats Sniečkus buvo kalbėjęs, kai aiškino, kodėl reikia pajungti Lietuvos upes turbinoms varyti: reikia išnaudoti čia pat esamą ir nemokamą jėgą! Bet po Chruščiovo valios paskelbimo, Snieč-

kus jau tik nuolankiai per Maskvos Pravdą (1959 m. sausio 6) prašė šiluminės stabybai duoti pinigų greičiau, negu 1961 metais, kaip septynmečio plane buvo numatyta.

Tiesa, apie vandeninių jėgainių naudą ir dabar dar prisimenama, Mizarai tebeesant Lietuvoj, Luchniovas, kauniškės jėgainės stabybos viršininkas (maskvinės elektrinių stabybos ministerijos atsiųstas) apgalvėstavo, kad ne Jurbarko jėgainė dabar tuoj statoma. O ir šįmet, balandžio 10 dieną, paleidžiant kauniškę jėgainę visu pajėgumu, energetikos ūkio valdybos viršininkas Stumbras užsiminė, kad, esą, kauniškę jėgainę, dirbdama tik dviem turbinom, per 4 mėnesius sutaupė 43,000 tonų kuro. Reiškia, tiek kuro būtų reikėję pirkti iš kitur, jei vandens jėgos pagaminta energija būtų tekę gauti iš šiluminės jėgainės. Stumbras, žinoma, nieko nekritikavo, bet visticiek dūrė pirštu į pačią problemos akį. Nes, ką gi tai reiškia? Ogi, kad, pilnu pajėgumu veikdama, kauniškę jėgainę per metus pagamins tiek energijos, kiek iš šiluminės jėgainės gauti reikėtų sunaudoti apie 180,000 tonų pirktinio kuro! O Chruščiovo pareidymu statomoji jėgainė būsianti bene 11 kartų galingesnė už kauniškę. Tai jai kuro reiks apie 2 milijonus tonų per metus?

Na, tas reikalas tvarkomas kiek patogia, iš Ukrainos veda vamzdžius ir elektrinė bus maitinama dujomis, Nors ir milžiniškų kiekių dujų reikės, bet bent nebus nepatogumo sutransportu. Išskyrus atvejus, jeigu kas atsitiks dujovamzdžiams... Tiems atvejams jėgainė priva-lės turėti nemažas atsargas mazuto, kad netektų sustoti dėl dujų nutrūkimo.

Taigi problema čia yra ne ta, iš kokios jėgainės--vandeninės ar šiluminės "elektra geresnė"? Ne, čia yra investavimo ir naudojimo klausimas. Galingą šiluminę jėgainę pastatyti išties yra greičiau ir pigiau. Chruščiovas (ar kas nors iš jų patarėjų) ir panoro turėti jėgainę greičiau bei pigiau. O kad paskui reiks nuolatos ir visą laiką daryti papildomas išlaidas, kurių vandeninei jėgainėi nereikėtų, tas, matyt, nesvarbu.

tokia jėgainė ir visa jos varoma pramonė bus visiškai priklausoma nuo dujų tiekimo, taigi ir nuo santykių su tais, kurie tą dujų tiekimą valdys.

Kvislingai, tai yra vadovai iš partijos, apie kuriuos Mizara sukosi ir su kuriais vakarieniavo, tokių klausimų nekėlia, Jiems, jeigu Chruščiovas į savo tezes įrašė, kad reikia taip, tai ir jie sako, kad reikia taip. Sniečkus taip ilgal nebūtų išsilaukęs savo pozicijoj, jeigu nemokėtų kreipti nosį pagal iš Kremliaus pučiantį vėją. Tam jis, matyt, turi nepaprastų gabumų. Tai ir iš jo netenka laukti Chruščiovo įsakymų kritikos, lygiai kaip iš Šumausko, Paleckio ar kitų didžponių iš Maskvos malonės. Mizara iš jų girdėdamas Maskvos įsakymų kartojimus, nori įtikinti, kad girdėjo... Lietuvių nuomonę!

Pagaliau, ne tai svarbu, kokios rūšies jėgainė Lietuvai geresnė. Kiekviena yra ne blogai. Kalbam čia tik, apie tai, kad jėgainės Lietuvoje stato rusų ministerija, maskvinė elektrinių stabybos ministerija. Stato iš Lietuvos surinktomis lėšomis. Bet vadinamoji Lietuvos valdžia nuolat turi prašyti Maskvą, kad duotų, kad statytų, ir tik tenai, Maskvoje rusiškos valdžios įstaigos nusprendžia, duoti ar neduoti, statyti ar nestatyti, ir vienaip ar kitaip statyti. Gal ten paskui Petrašiūnuose ar kur kitur prie stiklo mažuose kabinuose kvislingėliai ir diskutuoti kas ir kaip geriau--diskutuoti net 1959 metų rudenį, kai klausimas Maskvoj jau išspręstas 1958 metų vasarą!

Su tomis diskusijomis dėl elektrinių išėjo panašiai, kaip ir su mokyklų reforma. Kai Chruščiovas paskelbė neva savo laišką partijos komitetui apie mokyklų reformą, prasidėjo visur "diskusijos", kaip čia būtų geriau padarius. Lietuvoje visų nusistatymas buvo aiškus: pirmasis privalomo mokyimo laipsnis Lietuvoje turėtų būti devynerių metų, o ne aštuonerių, kaip Rusijoj, nes Lietuvoj dabar šalia savos kalbos dar reikia labai daug mokytis ir rusiškai--tai dvigubas darbas. Už devynerių metų mokyklą pasisakė visa eilė mokytojų, pasisakė ir švietimo ministris M. Gedvilas, ir net partijos sekretorius V. Niunka, --o kas iš to! Iš jų balso tiek teliko reikšmės, kiek iš šuns kaukimo į mėnūlį: Maskvoj pasakė "by" po semu" ir baigta, jokių devynerių mokyklų.

Ir po viso to Mizara dar bandys įtikinti, kad ne rusai Lietuvą valdo? Eik jau, eik!

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ja džiaugiasi. Pasteliraukt, ar Dirvą skaityti jūsupažįstami ir kaimynai. Jei neatsiųskit jų adresu. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

WILSON and CO.
INSURANCE

ALL KINDS OF INSURANCE

11800 Shaker Blvd. Call WY 1-5800

Jūros mėgėjus vasaros atostogas praleisti kviečiame prie ATLANTO, ASBURY PARK, N. J.

P. ir O. LANIŲ VASARNAMYJE

Čia ažuolų apsupto vasarnamio erdviuose kambariuose, už nedidelę kainą, ramiai pailsėsite, pasimaudysite švaresniais paplūdimyje iš visų ATLANTO pakraštyste esančių.

Tik per keletą minučių pėsčiam nuo vasarnamio pasiekiamas vandenynas -- paplūdimys, kino teatrai, bažnyčios, krautuvės, restoranai ir kitos pramogų vietos.

Sveičių patogumai galima naudotis virtuvėmis, šaldytuvais, maitintis vietoje. Maudymosi mokestis apmokamos savininkų.

Kambarius siūlome užsisakyti iš anksto:

P. LANYS
515 4th Ave., Asbury Park, N. J.
Tel. PR 6-9783

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

A. L. KEARNS

CANDIDATE FOR

COUNTY PROSECUTOR

REPUBLICAN TICKET

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

JUDGE

WALTER G. WHITLATCH

JUVENILE COURT

GREETINGS and BEST WISHES

EDWARD and PATRICK POSTLE INSURANCE AGENCY

ALL KINDS OF INSURANCE

CATERING TO THE LITHUANIAN PEOPLE

4900 EUCLID Ave UT 1-8585-6

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

SPORTO DIENOS

SUDIEV, ROMA!

Romos vardą šioje vietoje pirmasis paminėjo K. B., patiekdamas siūlymą iškelti Lietuvos ir Lietuvos sportininkų reikalą šiais metais vykstančioje olimpiadoje. Pritardamas tai gerai minčiai, aš padariau dar tolimesnę ekskursiją: iškeldamas mūsų krepšinininkų į Romą pasiuntimo klausimą. K. B. ir mano paties pasiūlymai lietuviams daugiau idėjinę, o ne finansinę reikalą pusę. Finansinę problemą aš gi net sąmoningai nutylėjau, galvodamas, kad tuo prisišauksiu didesnį atsiliepiantį skaičių.

Prabėgo ne visai trumpas laikas ir pagaliau atsiliepė vienas iš mūsų sporto darbuotojų — E. Šulaitis. Ir labai teko nustebti, kad E. Šulaitis atsiliepiant tonas buvo persunktas juodu pesimizmu. E. Šulaitis, nors su pačia mintimi ir sutikdamas, davė keletą pagraudenimų apie neįvertintą visuomenę ir mūsų veiksmus, pabaigoje gi tardamas: gražus sumanymas, bet nieko iš to nebus! Gražūs stebuklai retai teįvyksta!

Kad negaišinti laiko nuobodžiais įrodinėjimais, aš čia patieksiu dar du jau įvykusius stebuklus. Svarbiausia, tie du stebuklai buvo piniginiai stebuklai ir jie pasikartoję labai neseniai.

Hamiltono grupė tautiečių panoro įsigyti savo namus. Ilgai nelaukę, jie griebėsi konkretaus darbo ir planavimo. Atsirado tokių, kurie sąmoningai ar nesąmoningai šaukė: Nieko nebus!

Laimė, kad atsirado vyrų, kurie nieko nežūrėdami, užsimojo pirmiausia pabandyti. Ir mes gerai žinome — jie tapo laimėtojais.

Kitas finansinis stebuklas atsitiko Omahoje. Taip čia susidėstė, kad vienam kultūriniam reikalui prireikė ne šimto ir ne dviejų, bet keliolikos šimtų dolerių. Kada buvo nagrinėjamas lėšų telkimo klausimas, kai kurie asmenys šaukė ir vaitojo: nieko nepadarysite! Bendruomenės valdyba su sauja užsidedėlių tačiau nutarė pabandyti. Ir žinote? Jie keliolika šimtų dolerių surinko!

Reikia pripažinti su pagarba, kad tuose abiejose miestuose tautiečiai padarė stebuklus. Sauja išvermingų optimistų parodė, kad sutelkus jėgas ir panaudojus sekmingesnes (ne atsišaukimų formą!) priemones, galima dasibelsti ir į žmonių širdis ir į jų pinigines. Ir dar vieną svarbų momentą reikia pabrėžti: abiejose vietose nebuvo laukiama ar prašoma pagalbos iš veiksnių (veiksniams patys jos prašo!). Tų vietų žmonės patys tapo veiksniais! Ir labai sekmingais!

Negaliu gerai prisiminti, kokių metodų sportininkai ėmėsi rinkdami pinigus kelionei į P. Ameriką. Bet atsimenant Hamiltono ir Omahos atvejus, aš manėčiau, kad jie nebuvo visiškai tobuli. Labai artimai esu abiejų vietų "stebuklus" sekęs ir noriu tvirtinti, kad panaudojus diplomatiją, kuri buvo minėtosiose vietose naudota, vien Chicagoje būtų galima kelionei reikamus pinigius surinkti. Bet kas gi norėtų vien Chicagoj tokią našta krauti? Mes turime gražių pavyzdžių, kad ir kitų mažų kolonijų žmonės sugeba neblogiau į didesnius reikalus atsiliepti. Aš esu visai tikras, kad ir jie savo tinkamą duoklę atiduotų.

Ir kai manęs E. Šulaitis klausia, ar aš kartais nežinau kur nors turtingo tautiečio sportininkų kelionės į Romą išlaidoms padengti, aš galiu atsakyti: taip! Tokių turtingų tautiečių yra Chicagoje, Detroite, Toronte, Omahoje ir visur kitur, kur tik lietuvių gyvena.

Zinoma, jei E. Šulaitis kiek nusivylęs (su juom kartu ir kiti sporto vadovai!) jokio naujo bandymo nepadare ir nuleido rankas jų net nepakėlęs darbu, mums visiems būtų gaila be reikalo varginti skaitytojus ir velniui lieti rašalą.

Jei šiandien žmonės ir negalvoja, kad sportininkų kelionė į P. Ameriką buvo kaip Dariaus ir Girėno žygis, tai į ją (kelionę!) žiūri kaip į gana didelį ir vertingą įvykį. Ta pati kelionė buvo pati geriausia propaganda ir pats geriausias skatintojas panašioms žygiams. O kad per kelias valandas paruošta nelabai kam žinoma rinktinė pakilo tokiam drąsiam žygiui tada, tai nereiktų labai ir kaltinti visuomenės. Daugelis žmonių galvoja, kad tai tik vėl naujas Hondūras! Ir reikia vėl priminti, kad tas žygis, kuris buvo kaip gražus stebuklas, daugelį privertė savo netvirtą galvoseną rinktinės atžvilgiu pakeisti teigiama prasme.

Man pačiam teko girdėti daug kalbų, kuriose net sportu nesidomį asmenys buvo užsidedę lietuviškos rinktinės pasisekimu. Deja, paaukoti vieną kitą dolerį kelionės išlaidoms padengti, tada jų niekas tiesioginiai neprasė!... Gal ir buvo laikraščiuose spausdinami kokie nors atsišaukimai, bet ar visi į juos tuoj atsiliepia? Tokiuo momentu, asmeniškais kontaktais būtų davęs labai geras rezultatus. Tikrai gaila, kad mūsų sportininkai tada nebuvo taiklūs diplomatai ir patys netapo veiksniais. Laimėjimas būtų buvęs garantuotas!

Zinoma, klaidos dažniausiai pavėluotai pastebimos, bet jas verta panagrinėti ir iš jų pasimokyti. Mes dažnai visą nepasisekimų kaltę sumetame kitiems, net nepagalvodami, kad ir patys tokių kalčių dalini kaltininkai esame... Mūsų sportininkų eilės juk yra organizaciniai sujungtos, turi savo vadovybę, turi savo uždavinius ir tikslus. Tad ir visi pasisekimai ar pralaimėjimai negali būti lengva ranka priimti ar nušluoti. Reikia ir savo pralaimėjimams ieškoti gilesnių priežasčių.

Mes gerai suprantame sporto vadovų nusivylimą ir pilnai atjaučiame jų nuotaiką, tačiau tas mūsų dar neįtikina, kad mes negalėtume sulaukti dar vieno stebuklo. Zinoma, jei kartais E. Šulaitis savo straipsnyje buvo išreiškęs ir kitų sporto vadovų nuomonę, tada man belieka tik atsisveikinti: Sudie, Roma!

V. Ša.

ŠEŠI NAUJI REKORDAI CLEVELAND — TORONTO SPORTO VARŽYBOSE

Dirvoje jau buvome minėję, kad tarpmiestines Clevelandas-Torontas sporto varžybas, rengtas Dariaus ir Girėno garbei, laimėjo 220:170 Clevelandas. Tose varžybose dalyvavo 58 lengvatlečiai, kurių tarpe buvo 25 mergaitės ir 33 vyrai. Iš Torontas buvo atvykusių 18 lengvatlečių, o clevelandiečiai davė 40.

Tarpmiestines varžybas vyko tik 6 prieauglių klasėse, vyrų varžybos į šį skaičių neįėjo. Torontas viršijo mergaičių klasėse 105:84, tačiau jaunių klasėse Clevelandas persivėrė 136:65.

Torontiečiai pirmavo mergaičių B ir C klasėse, clevelandiečiai jaunių A, B, C klasėse ir mergaičių A klasėje. Torontiečiai, ypač jaunių klasėse, buvo gerokai nepilnose sudėtyse. Ir tai, neabejotinai, Clevelandui padėjo pasiekti nesunkią pergalę.

Iš paskirų sportininkų pirmoje eilėje išskirtinas A. Žalčiauskas (Toronto Aušra), pagal savo amžių—gimęs 1944 m., pasiekęs pasigerėtinus pasekmes. Gerus šuolininkų duomenis turi jauniajai A. Motiejūnas (į tolį ir trišuolį) ir E. Modestavičius (į aukštį)—abu Clevelando Žaibo, Paminėtinai R. Sakalas (Žaibas)—rimtai brestantis šuolininkas su kartimi.

Vyrų klasėje staigmena buvo B. Butkauskas (Žaibas), šuolis į aukštį—1.81 m. Pastarasis tik pereitų metų rudenį pradėjo šią sporto šaką kultivuoti.

Išskyrus Kolovičių (Žaibas), vidutinių nuotolių bėgimuose padėtis liūdnoka. Nelinksmesnė ir mėtymuose, kur pasekmės buvo labai kuklios.

Geriau nutelkia jaunių B ir C klasių entuziazmas. Apie jų pasiekimus dar peranksti ką pasakyti, tačiau geros medžiagos yra. Neabejotinai sprinterio davinius turi V. Premeneckas (Žaibas).

Mergaičių klasėje D. Pacevičiūtė (Toronto Vytis) turi visapusiškus davinius. Trylikmetė bėgikė A. Karaliūtė (Žaibas) duoda gerų vilčių. Paminėtinas šuolininkas T. Supronaitis (Toronto Vytis), L. Juodytė (Žaibas) ir I. Romanovaitė (Toronto Aušra). Varžybose, dėl kojos susižeidimo, negalėjo dalyvauti šuolininkė ir bėgikė R. Besparaitytė (Žaibas).

Varžybų metu buvo pasiekta 6 nauji Š. Amerikos Liet. rekordai:

Mergaičių A klasės 4X75 yd, estafetėje Clevelando Žaibas (L. Juodytė, A. Karaliūtė, I. Besparaitytė ir V. Karosaitė)—38,6 sek.

Mergaičių B klasėje šuolyje į tolį T. Supronaitis (Toronto Vytis)—15'0"

Mergaičių B klasėje disko metime D. Klimaitė (Toronto Aušra)—78' 2"

Mergaičių B klasėje beisbolo sviedinuko metime D. Klimaitė (Toronto Aušra)—168' 11"

Mergaičių B klasėje 4X55 yd, estafetėje Toronto rinktinė (I. Romanovaitė, E. Juozaitytė, A. Barauskaitė, T. Supronaitė)—29,0 sek.

Jaunių A klasėje Alg. Motiejūnas (Žaibas) trišuolyje 41' 1". Ši pasekmė yra geriausia ir tremtyje pasiekta.

Tą pačią dieną vyko ir komandinės lauko teniso pirmenybės, kuriose nepasirodžius Chicago, Detroite ir pereitų metų meisterio Rochesterio Sakalo Komandoms, dalyvavo tik Toron-

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Skautės ir skautai rūpestingai ruošiasi vasaros stovyklai, kuri prasidės jau ateinantį šeštadienį — liepos 23 d. prie Pymatuning ežero, maždaug už 60 mylių nuo Clevelando. Stovyklaus atskirai mergaitės ir atskirai berniukai. Stovykla tęsis iki rugpjūčio 6 d.

• Clevelandiečiai, kurie nori savo jauniesiems nupirkti naujai išleistą knygą "Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys" prašomi užteiti į Dirvą. Knyga kaštuoja \$2. Gražiai iliustruota.

• Senų automobilių paroda, rengiama Antique Auto Club, įvyksta Willo Plaza Shopping Center — 36212 Euclid Ave. Pradžia liepos 21 d., ketvirtadienį, 6 val. vak.

• Ieškau pirkti vartoto automobilio (1955-56). Siūlyti: GL 1-8803.

to Vytis ir Clevelando Žaibas. Svečiai pasirodė visa klase geresni ir lengvai laimėjo prieš šeimnininkus 5:0. Toronto Vytį atstovavo O. Rautinš ir Pr. Gvildys, o Clevelando Žaibą C. Plechavičius, Š. Lazdinis ir Melsbakas.

Laimėtojams teko Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos paskirta pereinamoji taurė.

ALGIS ŽALIAUSKAS (Toronto "Aušra") vienas iš žymiausių Š. A. Lietuvos jaun. lengvatlečių pasiekęs Clevelande sporto varžybose pažymėtiną pasekmę jaunių klasėje šuolyje į tolį 22 pėd. 3 col. ir 220 jardų bėgime 23,0 sek. Dirvos nuotrauka

Rutulio stūmimo varžybos, kurioms teisėjavo Algirdas Nasvytis. Dirvos nuotrauka

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

LAX & MANDEL BAKERY

FOR THE BEST IN BAKED GOODS SEE US

2070 South Taylor Rd. YE 2-6445

GREETINGS and BEST WISHES

RIDGE ROAD AUTO WRECKING CO

LEONARD FAGIN

3735 RIDGE ROAD

AT 1-1400

KAS IR KUR?

• Respublikonų partijos vadovybė inž. E. Bartkų paskyrė Chicagoje įvykstančios konvencijos pareigūnu — vienu iš garbės sekretorių.

• SLA seime, vykusiam Pittsburghe, dalyvavo 184 atstovai.

• Stepo Zobarsko anglų kalba išleistas lietuvių rašytojų novelės nesena recenzavo amerikiečių Library Journal 8-me n-ry ir Christian Science Monitor žurnalas, leidžiamas Bostone. Šis žurnalas savo skaitytojus supažindino su Lietuva, jos geografine padėtimi, palygino su vokiečiais, rusais, lenkais, skandinavais ir lietuvių rašytojų kūrybai skyrė antrąją vietą.

Šiuo metu rašytojas Zobarskas kartu su amerikiečiu poetu C. Mills baigė versti Vaižganto Rimus ir Nerimus.

• Aktorius Vitalis Žukauskas, praeitais metais turėjęs keletą dešimčių vaidybinių išvykų, šiuo metu ruošia ateinančiam sezonui naują repertuarą.

• Pabaltiečių plaukimo ir lauko teniso 1960 m. pirmenybės įvyks Clevelande, rugpjūčio 6-7 dienomis. Dalyvauja pajėgiausi lietuvių, latvių ir estų plaukikai ir tenisistai.

• W. M. Chase-Čekanauskas per Hartfordo lietuvišką radijo valandėlę, vedamą J. Petkaičio ir Alg. Dragunevičiaus, liepos 10 d. kalbėjo angliškai apie žalgirio 550 metų sukaktį. Lietuviams skirtas minėjimas įvyks vėliau. Bus Dr. M. Gimbutienės paskaita ir meninė dalis.

• A. Vaitaitis, iš Littleton, m o k e damas prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

Gražu, bet ir griaudu...

Liepos 3 d., sekmadienį, Peru miestelis, Illinois, šventė 125 metus. Toje šventėje dalyvavo ir du gretimi miesteliai, La Salle ir Spring Valley.

Prie Spring Valley paradedalyvaujančių buvo prisijungę ir to miestelio lietuviai, kurių ten tik saujėlė begyvena ir išlaiko dar vieną lietuvišką bažnytelę ir priklauso Lietuvos Vyčių Sąjungai sudarydami vieną kuopą. Šie senieji ateiviai ir Amerikoje gimę, kurie gal iš vis nepriklausomos Lietuvos yra nematę, yra dideli Lietuvos patriotai.

Kad pasitarnautų Lietuvai, susidėję pasamdė didelį sunkvežimį ir taip papuošė, kad net Chicago paradoose dar nesu tokio papuošimo matęs. O neturėdami tautinių šokių šokėjų, pasikvietė Ateities tautinių šokių grupę iš Chicago, kurie ant to sunkvežimio padarytos platformos parado metu šoko tautinius šokius. Šokėjams nebuvo lengva, nes tik įvažiuavę į žiūrovų apsuptą gatvę pasigirdo ovacijos ir plojimai. Ir taip be sustojimo šoko visą valandą, kol pravažiavo pro žiūrovų apsupta trijų mylių ilgumo gatvę. Baigus parodą visi šokėjai buvo kiauurai šlapi ir nuvargę. Tai buvo Ateities tautinių šokių grupės šokėjai, vadovaudami Bruno G. Shoto. Visi pasišventėliai, kurie tautiniam šokiui paaukvoja visą savo laisvalaikį. Jie yra: Asta Baltramonaite, Rita Gorb, Sophie Sams, Nijolė Jasėnaitė, Mary Ann Žemgulis, Helen Pius, Vytautas Lazauskas, Bruno G. Shotas, Frank Zapalis, Juozas Ulevičius ir Victor Kaupas.

Jie visi gali patvirtinti mano žodžius, kuriais aš noriu išaiškinti, kodėl sakau

T. Babuškinaitė-Vasiliauskienė, Bostone turinti baletu studiją, jaunąsias "balerinas" apdovanoja baletu kurpele...

Lietuviškos Chicago's įdomybės Sportininkai daugiau nebeprašys aukų...- Lietuvis vaistininkas išrado naujus vaistus.

Patį lietuviškiausią Chicago's širdis yra--Marquette Parkas. Miestas ją žino oficialiu vardu: "Lithuanian Piazza". Šiuo kartu pro naujieną iš šios "širdies".

Kai jūs kelsite po Marquette Parką ir pateksite į 69 gatvę, tai kur yra numeris 2622 W, ant langų pamatysite spalvotus futbolistus, bežaidžiančius futbolą. Aukštai išpašytos gražios lietuviškos emblemos ir užrašas: Lietuvos Futbolo Klubas "Lituanica". Tik aukštai virš durų ant iškabos parašyta: LITHS. (Tai yra oficialus klubo vardas amerikiečių sporto sąrašuose, nes jie sakosi nenorį jokios "politikos"). Tai yra lietuvių sportininkų svetainė dar nesena atidaryta.

Susigavau energingą klubo valdybos pirmininką Joną Jušką ir klausiu: --Prietel, kokias čia baikas išdarinėjate? Kiba, vietoje sportuoti--byrą užsimanėte gerti? --Kaip sportavome, taip ir toliau sportuosime. Tik sportininkai aukų prašyti nenori. Tat sumanėme kiti į biznį... --Ir kaip sekasi sportininkams biznyje? --Kaip matote, pilna... Prie baro uodas snapo nebelikusių mūsiškė visuomenė palaiko sportininkus.

--Reiškia, vadinasi, pati visuomenė dabar aukas savanoriškai atneša, nebereikia prašyti... --Dacraiti, Kada vaikštai su kepure aukų prašydamas, tai yra visoki "tribelių": vienį barasi, kiti pyksta, tretį pamokslus nusako... O dabar tvarkoj! Nei niekas pyksta, barasi, nei pamokslų nusako. Verkiu, bet duoda...

--Kažin, jeigu Lietuvoje koks žinomas sporto klubas būtų atidaręs tokią dailią karčiamėlę, ką gerbiama visuomenė būtų kalbėjusi?

--Lietuvoje buvo kiti popieriniai valdžia sportininkus rėmė. O čia, anot jo, yra Amerikas... Svetainė vadovauja žinomas "žemaičių bajoras" Vyt. Micelka, Bartenderiu čia yra Chicagoje populiaraus vardo vyras. Bet jis man pasakė:

--Jei kur paskelbsi mano pavardę, tai čia kojos daugiau nebeįkelk: ne byro gausi, bet mušti... Svetainė turi posėdžių ir pasitarimų salę. "Beismonte" yra sportininkų persirengimų pa-

talpos su dušais. Čia taip pat yra atviri "kabinetai" su minkštasuoliais, kur mėgėjai susėdę lošia šachmatais ar užsiima kitais kuriais padoriais darbais.

--Pirmas inventorius, kurį čia įsigijome, yra trys šachmatų komplektai,--sako pirmininkas.

Vienas sportininkas įsigilinęs skaito Dirvą.

--Jam labai patinka paties raštai...--paaiškina man.

--Ar prilaikote ir lietuviškus laikraščius?

--Prilaikome, Kągi veiktumėm neprilaikę. Greit manome turėti visą lietuvišką spaudą išskiriant komunistinę. Ir karščiausių vasaros dieną čia galima ramiai skaityti: turime "airkondišeną" 2,500 dolerių vertės.

--O kas yra šito biznio savininkas?

--Klubas "Lituanica" yra stambiausias akcininkas.

Praeitais metais klubas turėjo labai gražių laimėjimų. Rungtyniavo prieš graikus, vokiečius, italus, čekus, ukrainiečius, lenkus, meksikiečius ir kt. Iš jų klubas laimėjo pirmą vietą. Visi minėtieji dalyvauja futbolo I divizijoje. "Lituanicos" klubas pateko į pačią aukščiausią futbolo klasę ir dabar žaidžia kaip Chicago's futbolininkų elitą. Kitataučių tarpe klubo vardas labai aukštai stovi. Netrukus klubas švęs savo veiklos dešimtmetį.

--O kaip sekasi šiais metais?

--Nekaip... Mūsų treneris Vilius Trumpjonas buvo gavęs širdies ataką ir ilgesnį laiką nieko negalėjo daryti. Bet jau rengiasi grįžti. Nepersenai, žaidžiant draugiškas rungtynes, vienas geriausių mūsų žaidėjų Leifertas nusilaužė koją...

--Ar klubas pagelbsti dabar jam kiek materialiai?

--Laikė dviejų savaitių jo jaunai žmonelei jau įteikėme 600 dolerių. Teiksime ir toliau.

--Kaip klube atrodo lietuviškoji reikalų pusė?

--Klubą norime išlaikyti kuo lietuviškiausią,--sako pirmininkas Jonas Juška.--Buvo mums pasisūlęs vienas garsus vartininkas meksikietis, bet buvo atsisakyta. Dabar klubas yra sudaręs reikalingus dokumentus ir piniginiai remia vieno lietuvių sportininko atvykimą iš Brazilijos. Sakysime, klube žaidžia ir vadinamieji "repatriantai", kurie iš Lietuvos buvo išvežti 2-3 metų amžiaus. Kai atėjo pas mus, pasisakė esantys "lyg ir prūsai", bet lietuviškai nemokantys nė žodžio... O žifurėkte, kaip dabar rėkia lietuviškai--už visus garsiau... Visti drauge žygiuosime žalgirio mūšio minėjimo parade.

Klubas dar turi jaunų futbolo komandą ir mergaičių tinklinio komandą. Klubas duoda sportininkams uniformas ir jas tvarko.

Vienas, drauge dalyvavęs mūsų pokalbyje, sako: --Ar nepramatote sudaryti komiteto iš organizacijų atstovų remti sportinei veiklai?

Pirmininkas patraukė pečiais: --Tai kad jau sudarytas komitetas. Matote kiek visuomenės atstovų susėdę prie baro, ir sportininkus remia...

Vargu jau "Lituanica" greit matys blogą dieną turėdama toki energingą pirmininką, kaip Jonas

Juška. Bet ar nereikėtų ir kitoms organizacijoms, kurios nuolat aukų prašo, pagalvoti?

Štai vėl pasižymėjo lietuvis, naujas ateivis J. Breivė, turintis savo vaistinę Marketparke, 2458 W. 69 St., Chicago 29, Ill. Žmogus bausiai kuklus, niekur nesireklamuoja. Ir niekas, tur būt, iki šiol nebūtų sužinojęs apie jo išradimą, jeigu ne ta tarptautinė paroda Chicagoje...

Lietuvos paviljono tvarkytojams p. Breivė pasiūlė parduoti parodoje jo naujai išrastus vaistus nuo plaukų slinkimo, pleiskany ir kitų galvos odos negalavimų, garantuodamas, kad nė vienas mūsų paviljone vaistus pirkęs nebus apvilts ir žadėdamas Bendruomenės labui duoti nuo kiekvieno parduoto vaistų buteluko aukštą nuošimtį--po dolerį. Bet kadangi Lietuvos paviljonas parodoje buvo ne prekybinio pobūdžio, tai nuo pasiūlymo teko atsakyti su gailėsčiu.

Šių eilučių autorius, žinojęs tą kuklų pasiūlymą, susidomėjo išradimu, nes kas rytą iš šukų ištraukdą negaltingą pluoštą plaukų, vis galvodamas ir ramindamasis: Dievas buvo davęs--Dievas ir atsima...

--Ar tie vaistai ir ataugina prarastus plaukus?--klausia p. Breivė.

--Atauginti, tai jau ne... Tokių vaistų dar svietė nėra. Bet plaukų slinkimą tai tikrai sulauko, sustiprina plaukų pasilpusias šaknis, galvos odą užlaiko švartu.

--Jūs pats tai išradote?

--Taip. Vaistai susideda iš žėsių atskirų elementų. Keturis iš jų gaunū čia vietoje, o dvejetą dalių tenka išsirašyti iš Vokietijos.

--Ir jūs nebijote garantuoti ir pardavinėti tai net tarptautinėje parodoje?

--Nebijojau. Štai, žifurėkte, kiek yra padėkos laiškų... Ir parodė man visą jų krūvą.

--Prieš įsigydamas tuos "stebuldingus" vaistus, aš norėčiau paimiti porą laiškų ir įsitikinti pas pačius dėkavotojus.

--Prašau labai... Pasiimkite kokius norite iš krūvos.

Pasiėmiau porą tokių padėkos laiškų. Pasiteiravus, toks Mr. Banionis, iš Brighton Parko, Chicagoje, man paaiškino:

--Neduk tu, Pone Dieve... Visa galva buvo pasidarusi kaip vienas niežas... Doktorai nieko nepamačiojo. Kaž kas man pasakė, kurs jau pats buvo išsigydes, kad Marketparkėje koks dypukas aptiekorius turi naujas žoles nuo galvos nedorybių. Nuvažiauvau, o dabar veizėkit ponas, kokia galva čysta... Sakau, kam jau ne doktorai nebemačioja, tegul prašo žolelių nuo to aptiekoriaus.

Panašų atsakymą gavau ir nuo Baukaus iš Cicero, Ill. "Suturėjau bebirstančius plaukus ir nusikračiau pleiskanomis".

Po to ir Jūsų korespondentas įsigijo tų "parodinių" vaistų. Rezultatai turės matytis. Jei plaukus "suturės", reikės padėkovoti Lietuvos paviljono vadovybei, nes ji tą paslapį išdavė...

Alb, V-nas.

Naujiems skaitytojams Dirvos prenumerata metams tik 8 doleriai!

ROMAS SAKALAS, dabartinis Š. A. lietuvių rekordistas šuolyje su kartimi į aukštį.

ROMAS SAKALAS, dabartinis Š. A. lietuvių rekordistas šuolyje su kartimi į aukštį.

LAKE HOTEL, ASBURY PARK, N. J.

New Jersey karo veteranai Lake Hotel patalpose turėjo 5 dienų konvenciją ir visos patalpos buvo užpildytos uniformuotų karo veteranų.

Pereitą šeštadienį Newarko Lietuvių Demokratų Klubas turėjo išvažiavimą ir 50 asmenų dalyvavo viešbučio paruoštuose pietuose ir vakarienėje.

Šiomis dienomis Lake Hotelio patalpose svečiavosi: Kun. Balėys, Kun. Jonaitis, Dr. Didžiulienė, Prof. dr. Puzinas, Dr. Kungienė su vyru ir kiti.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Numatoma, kad nuo šių metų liepos 1 d. dividendai bus pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS and Loan Association
Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

